

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie hebben enkele fracties de behoefte om over de volgende brieven enkele vragen en opmerkingen voor te leggen:

1. Geannoteerde agenda van de Informele Ministeriële Bijeenkomst Cohesiebeleid (Kamerstuk 21 501-08, nr. 370) van 10 mei 2011
2. Kabinetsreactie op de consultatie over de toekomst van het Cohesiebeleid (Kamerstuk 21 501-08, nr. 349), van 11 mei 2011

De vragen en opmerkingen zijn op 17 mei 2011 aan de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie voorgelegd met het verzoek deze te beantwoorden uiterlijk woensdag 18 februari 2011 om 12.00 uur.

De voorzitter van de commissie,
Van der Ham

De adjunct-griffier van de commissie,
Schüssel

• Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
◦ Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD	2
◦ Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA	3
◦ Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA	4
• Reactie van de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie	4

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de kabinetsreactie «De toekomst van het Cohesiebeleid». De leden van de VVD-fractie vinden het van groot belang dat de meerwaarde van het cohesiebeleid wordt vergroot en dat het rendement van de investeringen toeneemt. De leden van de VVD-fractie vinden het van belang dat er goed wordt gekeken naar nut en noodzaak van de huidige omvang van de cohesiefondsen en het aantal projecten. In 2011 geeft Europa 80% van haar begroting uit aan cohesiefondsen en landbouwbeleid, dit is 114 van de 130 miljard euro. In 2008 werd 47% van de cohesiegelden verdeeld onder de rijke EU-lidstaten. Deze landen betalen het leeuwendeel van de cohesiegelden, krijgen het vervolgens terug en moeten het uitgeven. Dit staat efficiënt beleid in de weg. Ook blijkt ieder jaar weer dat de Europese landen de grootste moeite hebben om het geld uit de fondsen uit te geven. Dit onderstreept volgens de leden van de VVD-fractie de onzin van de voorgestelde stijging van de EU-begroting. Is de staatssecretaris het met de VVD-fractie eens dat er beter gekeken kan worden naar een efficiëntere besteding van Europees geld?

De leden van de VVD-fractie zijn dan ook verheugd dat dit kabinet cohesiebeleid weer wil terugbrengen naar waar het voor bedoeld is: het versterken van de arme regio's in arme landen en het richten op grensoverschrijdende projecten gericht op economische groei, infrastructuur, energie en innovatie. Voor het aanleggen van fietspaden, rotondes en parkeerplaatsen hebben we de Europese Unie niet nodig. Zo kan er ook een begin worden gemaakt met het afbouwen van het gigantische deel dat de cohesiefondsen ieder jaar uitmaken van de EU-begroting. Kan de staatssecretaris een toelichting geven over steun van andere lidstaten voor deze zienswijze en zal dit kabinet zich hiervoor inzetten tijdens de onderhandelingen over de nieuwe meerjarenbegroting van de EU?

De leden van de VVD-fractie vinden het van belang dat er wordt gewerkt aan het behalen van de doelstellingen binnen de VU2020-strategie. Echter, er zijn al veel nationale instrumenten die de dezelfde doelstellingen nastreven. Hierdoor wordt er met veel verschillende instrumenten gestuurd en ontstaat er een onoverzichtelijke situatie. De leden van de VVD-fractie ondersteunen het beleid van het huidige kabinet waarbij op nationaal niveau het aantal regelingen en betrokken instanties sterk wordt teruggebracht. Het is dan ook niet de bedoeling dat het beleid in Nederland om het subsidiestelsel te vereenvoudigen vanuit Europa

ongedaan wordt gemaakt door de introductie van nieuwe regelingen en instanties. Kan de staatssecretaris toelichten hoe ervoor gezorgd wordt dat regelingen en instellingen elkaar niet overlappen en complementair zijn aan elkaar?

De leden van de VVD-fractie vinden het ook van belang dat er meer aandacht komt voor de uitvoerings- en apparaatkosten binnen het cohesiebeleid. Aangezien er veel kosten gemoeid zijn met de uitvoering van diverse programma's is het van belang om transparantie te waarborgen. Hierbij willen de leden van de VVD-fractie inzicht in de kosten die gemaakt worden in Brussel, bij verschillende nationale en regionale overheden en mogelijk betrokken bedrijven. Kan de staatssecretaris toelichten hoe inzicht kan worden gekregen in de uitvoerings- en apparaatkosten die gepaard gaan met het cohesiebeleid en hoe er vervolgens voor gezorgd kan worden dat deze niet te hoog liggen?

De leden van de VVD-fractie ondersteunen het beleid waarbij wordt ingezet op grote grensoverschrijdende projecten zoals energie en infrastructuur. Echter, in veel gevallen blijkt dat in lidstaten geld onnavolgbaar wordt besteed. Zo heeft de Europese Commissie gelden van bepaalde landen bevroren. Lidstaten die geen verklaring over hun bestede EU-gelden kunnen overleggen verlagen het draagvlak voor het gezamenlijk beleid. Dat wordt onderstreept door de jaarlijks terugkerende weigering van de Europese Rekenkamer om de Europese uitgaven goed te keuren. Bij de laatste beoordeling werd geconstateerd dat in 2009 maar liefst 36% van de gecontroleerde besteding van cohesiegelden met fouten gepaard ging. De leden van de VVD-fractie vinden dit onverantwoord. Nederland is wat dit betreft door het afgeven van een lidstaatverklaring het beste jongetje van de klas. De leden van de VVD-fractie pleiten al jaren voor het verplicht afgeven van een financiële verklaring van lidstaten. Kan de staatssecretaris toelichten hoe het staat met de vorderingen die op dit gebied gemaakt worden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie ondersteunen het standpunt van Nederland dat goede ex ante analyse van ruimtelijke effecten belangrijk is. Een concreet vervolg geven aan de territoriale agenda is belangrijk. De leden van de PvdA-fractie kijken daarom met spanning uit naar de nadere invulling. De inzet zal steeds moeten zijn dat samenwerking tussen regio's wordt gestimuleerd en dat kansen worden benut. (Het streven naar) verbetering van de sociale en economische samenhang en verbetering van de levensstandaard willen de leden van de PvdA-fractie bij de vervolgstappen steeds terugzien.

De leden van de PvdA-fractie willen weer benadrukken dat het rondpompen van geld te allen tijde moet worden voorkomen. De middelen in de fondsen van het cohesiebeleid dienen alleen aan de minst welvarende regio's in de minst welvarende landen toe te komen. Dat daar voorwaarden aan worden verbonden vinden de leden van de PvdA-fractie positief, omdat de middelen efficiënt en effectief moeten worden ingezet. Het uitgangspunt dat de prestaties van lidstaten centraal komen te staan bij het uitkeren van fondsen spreekt de leden van de PvdA-fractie daarom aan. Deze leden steunen de inzet van het kabinet om in te stemmen met het voorstel voor conditionaliteit als aan de vijf voorwaarden bij interne conditionaliteit wordt voldaan.

Tevens kunnen de leden van de PvdA-fractie zich vinden in het standpunt dat de structuurfondsen zich scherper zouden moeten focussen op het bereiken van de doelen van de EU2020-strategie, zoals 3% van het BNP

investeren in Onderzoek & Ontwikkeling. Het doel om meer focus en meer impact van de fondsen te bewerkstelligen vinden deze leden juist en kunnen zij daarom ondersteunen. Meer resultaten bereiken met voldoende flexibiliteit om uitdagingen in het desbetreffende land aan te pakken is een goed uitgangspunt. Een beperkt aantal thema's kiezen kan, mits die thema's de interregionale samenwerking bevorderen dan wel stimuleren. De (economische) kracht van de regio's staat dan voorop, zoals bijvoorbeeld toeristische mogelijkheden en aantrekkingskracht.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie is het eens met het kabinet dat de principes van het territoriale beleid ook daadwerkelijk hun weg moeten vinden in het EU-beleid. Sectorale doelen en beleid moeten niet op het ruimtelijk vlak lidstaten onevenredig veel last opleveren. Vraagtekens hebben de leden van de CDA-fractie bij de verbinding tussen territoriale cohesie en het Europees stedelijk beleid. Wat zal hiervan de meerwaarde zijn? Wat is de inzet van het Nederlandse kabinet?

De leden van de CDA-fractie zijn het eens met het kabinet om het Cohesiebeleid van de Europese fondsen te beperken tot de minst welvarende regio's in de minst welvarende landen. Daar moet dan wel tegenover staan dat een voor Nederland positief resultaat behaald wordt bij de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader. Hoe schat de staatssecretaris deze kans in?

Voor de leden van de CDA-fractie kan het verbinden van externe conditionaliteit zoals het stabiliteits- en groeipact aan de structuurfondsen de noodzakelijke extra druk geven om landen te bewegen zich aan het pact te houden. Hoe ziet het kabinet dat voor landen die niet aan de euro en het pact gebonden zijn? Voorkomen moet worden dat de eisen zodanig verschillen dat alleen niet-eurolanden in aanmerking komen voor fondsen.

De leden van de CDA-fractie onderschrijven dat voorkomen moet worden dat de Europese Commissie via de fondsen voorwaarden gaat stellen die buiten haar bevoegdheden liggen via institutionele conditionaliteit. Het verbinden van interne condities voor effectiviteit en efficiency klinkt heel logisch, inderdaad moeten regels duidelijk en transparant zijn en geen grote administratieve lasten met zich meebrengen. Kan de staatssecretaris aangeven waarom niet eerder dergelijke condities (conform de vijf voorwaarden van de Taskforce Conditionaliteit) zijn geïntroduceerd? De leden van de CDA-fractie vinden het goed dat er ingezet wordt op meer focus binnen de structuurfondsen en de EU2020-agenda. Welke randvoorwaarden hebben in het verleden belemmerend gewerkt? Valt uit deze inventarisatie van de Europese Commissie nog lessen te trekken voor het Nederlandse beleid?

In hoeverre is investeren in de kansrijke sectoren in de regio's (smart specialisation strategy) in tegenspraak met de inzet van het Nederlandse kabinet om de fondsen te richten op de minst welvarende regio's in minst welvarende landen?

II. REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS